

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на докторанта в катедрата по нова и съвременна история на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” Добрин Димитров Йотов на тема „Кризата на Ваймарската република през 1919 – 1924 г.” за присъждане на образователната и научната степен „доктор по история”

от проф. д-р Искра Баева, преподавателка по съвременна история в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

1. Информация за дисертанта

Тъй като съм научна ръководителка на Добрин Йотов, ще започна своето становище с кратко представяне на пътя, изминат от Добрин Йотов до представената ни дисертация. Докторантът завършва през 2001 г. с отличие специалност история в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” с дипломна работа на тема „Разделянето на Германия и политиката на окупационните сили 1945-1947 г.”. Тъй като бях научна ръководителка и на дипломната му работа, мога да кажа, че още като дипломант той показва уменията си да се задълбочава в търсенето на причините за събитията, както и твърда убеденост в изводите, до които е достигнал. През декември 2002 г. Добрин Йотов се яви на докторантски конкурс и в началото на 2003 г. беше зачислен като редовен докторант в катедрата по нова и съвременна история. През 2006 г. беше отчислен с право на защита. С решение № 10 от 30 май 2017 г. на Факултетния съвет на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” беше открита процедура по защитата на дисертацията на Добрин Йотов.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Няма как да не направи впечатление големият период от време между отчисляването и завършването на дисертацията. Това наистина е така, но причината е в онези качества на Добрин Йотов, които го отличаваха още като студент – желанието му да бъде крайно точен в детайлите, да стигне до всички

необходими източници и да бъде изключително убедителен в изводите. Този стремеж към прецизност попречи на Добрин Йотов да завърши дисертацията си в срок, но, според мен, годините на работа като международен редактор в БНР са му донесли зрелост и по-широки хоризонти при оценката на международните събития, така че дисертацията му само е спечелила от забавянето.

Дисертацията на Добрин Йотов е с обем от 522 маш. стр. и е структурирана в три раздела, които следват пробемно-хронологичния принцип. Тя е посветена на един по-малко изследван период от съвременната история на Германия – кризисното начало на демократичната република, която се появява върху руините на Втория германски райх след поражението му в Първата световна война. За написването на своята дисертация Добрин Йотов е издирил и използвал 48 публикувани документални сборници на немски и английски, теченията на 7 вестника и политически списания, 13 дневника, спомени или съвременни на събитията публикации на участниците в тях, 356 научни изследвания от учени от широк кръг държави и 2 справочника. Само изброяването на използваните източници говори достатъчно убедително за качествата на внушителната и по обем дисертация. Немалка роля за изключително широкия и разнообразен кръг използвани документи и научни изследвания изигра и специализацията на Добрин Йотов в Саарбрюкен.

3. Оценка на получените научни резултати

Темата, която Добрин Йотов избра за своята дисертация – Кризата в началния период на Ваймарската република – 1919–1924 г., на пръв поглед изглежда широко представена в историческата литература. Но изследването на Добрин Йотов представлява толкова цялостно и задълбочено проучване на кризисните проблеми на първата германска република, с които тя се сблъсква още при възникването си, каквото няма в историографията. Докторантът си е поставил няколко цели, а именно: да очертае условията за кризисното начало на новата държава; да анализира Ваймарската конституция; да посочи водещите фактори за развитието на новата държава; да представи подробно първите кризисни събития; да анализира политическите спорове за развитието на

страната; да направи критичен историографски преглед; да се опита да предложи нещо, което може да се определи и като алтернативна или контрафактуална история, тъй като се опитва да прецени дали управляващите във Ваймарската република са можели да вземат други, по-добри решения за преодоляването на кризата, и накрая – да проследи излизането на републиката от кризата.

Дисертацията изпълнява напълно поставените цели, тъй като в нея е проследен изключително прецизно всестранният процес на кризисно създаване на новата държава върху руините на Втория германски райх, сиреч върху основата на създадена от Ото фон Бисмарк единна държава с желанието тя да бъде демократична, нещо, което няма как да не се сблъска с недемократичната традиция и с необходимостта да се гради в тежките условия на Версайския мирен договор и под стриктния контрол на победителките. От историческия разказ на Добрин Йотов ясно проличава колко трудно е да се създаде стабилна държава при така очертаните условия – именно затова първите ѝ стъпки, а и години, няма как да не бъдат кризисни. Нямам никакви съмнения, че трудът на Добрин Йотов отговаря на всички изисквания за всестранно изследване на важен исторически проблем.

4. Оценка на научните приноси

Приемам посочените от докторанта Добрин Йотов научни приноси, които могат да се открият в анализа на събитията от кризисните години в техния икономически, социален, финансов и международен контекст; внимателния анализ на механизмите за вземане на политически решения и на техните последици; в новаторската съпоставка на влиянието на обективните и субективните фактори за кризисните процеси, като през целия текст преминава и желанието на автора да представи своята гледна точка посредством алтернативни виждания за историческия процес.

Същевременно искам да подчертая, че една от най-стойностните характеристики на дисертацията е финансово-икономическият подход към кризисното развитие, който е много рядко срещан сред историците, особено по-младите. При това в икономическия анализ се срещат както опити за търсене на

алтернативност в интерпретацията на историческия процес, така и умело сравнение между проблемите от миналото с нашата съвременност.

Приноси са и изводите, направени в дисертацията, а именно: че вина за съсипалата икономиката Рурска криза носят преди всичко германските политици; че демократичното парламентарно управление трудно се справя с кризи, но едновременно с това и фактът, че икономическата криза съдейства за защитата на парламентарната система; че през 1921 г. е съществувала обстановка за финансова стабилизация, шанс, който е бил пропуснат.

Мога да оценя като приносен както задълбочения анализ на първите стъпки от историята на демократична Германия, така и на международните отношения в периода на следвоенно уреждане на света.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на своята дисертация Добрин Йотов има пет научни публикации. Те проследяват важни моменти от създаването на Ваймарската република и анализират моментите на избор пред германските политици в политическо и в икономическо отношение.

В публикациите са изследвани вътрешнополитическите предизвикателства пред младата република – такива са публикациите за ролята на Съюза „Спартак” в Ноемврийската революция в Германия в края на Първата световна война (Съюзът „Спартак“ и революцията в Германия (ноември 1918 г. – януари 1919 г.)), предизвикателството, което носи пучът на Кап през 1920 г. (Ваймарската република и неуспешният преврат на Кап) Втората тема е за връзката между икономика, политика и уреждането на отношенията на Ваймарската република със съседите – такива са публикациите за нелесното установяване на германо-френските икономически отношения (Krieg oder Frieden? Aufbau der wirtschaftlichen und politischen Beziehungen zwischen Frankreich und Deutschland während 1919; Уго Щинес по пътя на френско-германското помирение след Първата световна война) и за не по-малко трудното начало на съжителството между двете нови републики – Ваймарската и Полската (Германско-полският граничен конфликт от 1918–1922 г.).

Тези публикации потвърждават високото равнище на анализа на Добрин Йотов и подкрепят изводите от дисертацията.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на Добрин Йотов е в обем от 44 маш. стр. и отговаря на всички изисквания за автореферат на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „доктор”. В автореферата коректно е отразено съдържанието на дисертационния труд, водещите моменти в историческия анализ, изводите и научните приноси в дисертацията, както и публикациите на автора по темата на дисертацията.

7. Критични бележки и препоръки

Като всеки изследователски труд и към дисертацията на Добрин Йотов могат да се отправят забележки. Като научен ръководител обаче моите не могат да бъдат съществени. Те са по-скоро препоръки за подготовката за отпечатване на дисертационния труд. Струва ми се, че се изисква малко по-голяма прецизност при използването на съкращенията – тук препоръката ми е да бъде направен индекс на съкращенията.

8. Заключение

Дисертацията на Добрин Йотов напълно изпълнява научните изисквания за дисертационен труд. Структурата, съдържанието, реализирането на поставените научни цели и научните приноси на дисертацията на Добрин Йотов „Кризата на Ваймарската република през 1919–1924 г.” ми дават основание да декларирам дълбокото си убеждение, че научното жури трябва да му присъди образователната и научна степен „Доктор”. Аз ще гласувам за това.

2 август 2017 г.

Автор на становище:

(проф. д-р И. Баева)